

**Zapisnik sa drugog online panela o fiskalnoj transparentnosti održanog
09.07.2021.godine u periodu 10:00-11:45**

Pored predstavnika ko-organizatora (Ured koordinatora za reformu javne uprave, MFT i Centra za zastupanje građanskih interesa (Fondacija CPI) događaju su prisustvovali i predstavnici dvadesetak Institucija BiH, te predstavnici nevladinih organizacija (Kali Sara, CIN) i GIZ. Projekat je finansiran od strane Vlada Savezne Republike Njemačke i Ujedinjenog Kraljevstva.

Dnevni red obuhvatio je sljedeće tačke

10:00-10:05 Uvodno obraćanje: predstavnik GIZ (Elvis Mujanović)

10:05-10:20 Reformom do transparentnije i otvorenije javne uprave: predstavnica Ureda koordinatora za reformu javne uprave (Mubera Begić)

10:20-10:30 Budžet za građane i saradnja sa organizacijama civilnog društva : predstavnica Ministarstva finansija i trezora Bosne i Hercegovine (Halida Pašić)

10:30-10:45 COVID 19 i transparentnost u javnim rashodima: predstavnica Centra za zastupanje građanskih interesa (Aleksandra Banović)

10:45-11:15 Predstavljane Vodiča za unaprjeđenje budžetske transparentnosti: predstavnik Centra za zastupanje građanskih interesa (Miroslav Tomić)

11:15-12:00 Diskusija

Predstavnik GIZa prezentirao je osnovne činjenice o projektu te predstavio podršku jačanju institucija javnog sektora koja traje skoro deset godina. Ideje za sadržaj ovog projekta dobijena je na osnovu analize Ankete o otvorenosti budžeta koja je otkrila negativan trend u kretanju fiskalne transparentnosti (33/100) i veoma loš rezultat (7/100), kako u regionalnom tako i u globalnom poređenju, sa aspekta učešća građana u budžetskom procesu. S obzirom da transparentnost bez učešća ne znači mnogo u smislu osnaživanja građana, projektnim zadatkom pokrivene su obe dimenzije.

Predstavnica Ureda za reformu koordinatora (PARCO) naglasila je da je projekat usklađen sa sadržajem Strategije za reformu javne uprave 2018-2022 i akcionim planom za njeno provođenje, da je Savjet Ministara Zaključkom iz decembra 2018. godine praktično obavezao Institucije BiH na ispunjavanje standard proaktivne transparentnosti, te da je PARCO zadužen za praćenje implementacije standarda za Institucije BiH. U tom kontesktu, evidentan je napredak u statistici realizovanih standarda sa 34.8% (2016, analizu izvršila Analitika) na 67,82% u 2020. godini. Svrha aktivnosti usmjerena je na jačanje odgovornosti i razvoj inkluzivnih politika.

Predstavnica MFT naglasila je spremnost Ministarstva na saradnju u reformskim procesima i istakla početak objavljivanja Budžeta za građane 2020. kao značajan doprinos u smislu boljeg informisanja građana. Istakla je da je zbog kašnjenja u budžetskom procesu Budžet za građane objavljen kasnije nego što je inicijalno planirano a da je već tokom samog procesa razvoja budžeta za građane putem fokus grupa i anketa omogućen i uticaj civilnog društva. Takođe, postoji opredjeljenje Ministarstva da se inovacijom Zakona o finansiranju Institucija BiH kao organskom budžetskom zakonu, obaveza izrade budžeta za građane eksplicitno propiše. Naglašena je struktura rashoda budžeta Institucija BiH u kojem 73% otpada na plate i naknade te ostale fiksne materijalne troškove, te da praktično samo 3 institucije daju grantove pojedincima. Što se tiče učešća građana u budžetskom procesu, komunikacija se može obavljati direktno sa budžetskim korisnicima.

Predstavnic Centra za zastupanje građanskih interesa predstavila je nalaze globalnog istraživanja o tome kako je pandemija izazvana Covid 19 virusom utical na transparentnost i učešće građana u budžetskom procesu. Prema rezultatima istraživanja, samo 4 zemlje su mjere za sprečavanje i ublažavanje posljedica krize provodile na transparentan i način koji omogućuje uvid javnosti. Bosna i Hercegovina je rangirana u grupu zemalja koje su pružale ograničene informacije. Kriza je na globalnom nivou, negativno uticala na fiskalnu transparentnost u većini zemalja obuhvaćenih istraživanjem. (Prezentacija u prilogu)

Predstavnik Centra za zastupanje građanskih interesa i autor Vodiča za budžetsku transparentnost predstavio je sadržaj Vodiča. Izražena je zahvalnost na komentarima dobijenim od Ureda koordinatora i MFT. Prije izrade Vodiča urađena je analiza stanja ispunjenosti standarda proaktivne transparentnosti i učešća građana u budžetskom procesu a koji su poslužili kao osnova za preporuke odnosno smjernice. Istaknuti su principi-poput troškovne učinkovitosti i razvoja informatičkih sredstava kao osnove uspješne realizacije preporuka, te korišćenje postojeće infrastrukture, poput eKonsultacija za realizaciju određenih preporučenih aktivnosti. Naglašen je ugao gledanja organizacija civilnog društva koje se bave zaštitom ranjivih kategorija na budžetski proces, te obaveza koje imaju glasnogovornici u institucijama BiH; ako se preporukama omogući efikasnost u radu iz dvije naveden perspektive, Vodič će ostvariti svoju svrhu. Sa aspekta sistemskog rješenja, prvo najbolje rješenje jeste inoviranje Zakona o slobodi pristupa informacijama i Zakona o finansiranju institucija BiH. U odsustvu izmjene ovih propisa, ostaje određen stepen dobrovoljnosti-proces zavisi od spremnosti rukovodilaca pojedinih institucija. Razvoj integrisanog softverskog rješenja koji bi omogućavao brz i jednostavan uvid u izvršenje budžeta postavljen je kao konačan kriterijum otvorenosti javnog sektora i saradnje sa civilnim društvom. Vodič i analiza biće dostupni na web stranici Ureda koordinatora za reformu javne uprave i Centra za zastupanje građanskih interesa a na zahtjev budžetskih korisnika, dostupan od Ureda koordinatora i u štampanoj formi u tri jezičke verzije.

Nakon predstavljanja Vodiča uslijedila je diskusija. Predstavnik GLZ, gospodin Elvis Mujkanović, istakao je kao interesantan detalj činjenicu da se u analizi stanja uključio i ugao gledanja običnog građanina koji moguće nema potpune informacije o samo funkcionisanju javnog sektora. Predstavnik Kali Sara, gospodina Dervo Sejdić, pojasnivši konkretne probleme i tretman koji su doživjeli u pokušaju učešća u budžetskom procesu 2019. godine, pohvalio je predložena rješenja, istaknuvši potrebu da se odmah započne sa primjenom. U odsustvu kritičke reakcije predstavnika institucija BiH, predsjednik Centra za zastupanje građanskih interesa, gospodin Zoran Ivančić, istakao je da implementacija sadržaja zavisi od rukovodilaca institucija te da će državni službenici svakako slijediti ono što je propisano.

U kratkom obraćanjima u završnoj riječi predstavnice PARCA i MFT naglasile su spremnost za rad na daljem jačanju Institucija BiH, dok je autor i moderator, uz zahvalnost svim učesnicima, istakao da Vodič ostaje pisani trag i doprinos u evoluciji procesa otvaranja javnog sektora ka osnaživanju građana u demokratskim procesima.

Zapisnik sačinio: Miroslav Tomić, 09.07.2021.

Prilog: Prezentacija